

21.7.2022

Sisäministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain muuttamisesta

1. Lausuttavana oleva asia

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi lakia sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 (1125/2021), jotta rahastojen ohjelmien avustusasioiden asiointi ja käsittely voidaan hoitaa sähköisen tietojärjestelmän kautta.

Velvoite tietojärjestelmän käyttöön tulee Euroopan unionin sisäasioiden rahastoja koskevasta yleisasetuksesta, joka edellyttää sähköisen tiedonvaihtojärjestelmän käyttöönottoa viimeistään vuoden 2023 alussa.

2. Hallituksen esityksessä esitetyt arviot tiedonhallinnan muutoksesta

Hallituksen esityksen kohdassa 4.1.1 todetaan, ettei kehitettävällä tietojärjestelmällä ole lain julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019, myöh. tiedonhallintalaki) 2 luvun tarkoittamia vaikutuksia viranomaisen tehtäviin, toimintaprosesseihin tai tietovarantojen tietoihin tai palveluihin. Toisaalla kohdassa 4.2.2 kuitenkin todetaan, että tietojärjestelmän on tarkoitus tehostaa rahastojen hallinnointia ja toimintaprosesseja. Edelleen kohdassa 4.2.3 todetaan, että uudistus parantaisi avustuksen hakijoiden ja saajien mahdollisuuksia asioida sähköisesti, koska asiointipalvelu kattaa hankkeen koko elinkaaren ja mahdollistaa ajantasaisen tiedonvaihdon avustuksen hakijoiden ja saajien sekä viranomaisten kesken. Tavoitteena olisi käyttäjäystävällisen järjestelmän aikaansaaminen, joka toteuttaisi myös saavutettavuuden asettamat edellytykset.

Kohdassa 4.2.4 todetaan, että tiedonhallintalain 8 §:n mukaan valtion virastojen ja laitosten on arvioitava tiedonhallintaan vaikuttavien muutosten taloudelliset vaikutukset suunnitellessaan tiedonhallintamallin sisältöön vaikuttavia olennaisia hallinnollisia uudistuksia ja tietojärjestelmien käyttöönottoa. Tiedonhallintalain 9

§:n mukaisesti valtion virastojen ja laitosten on toimitettava valtiovarainministeriölle 5 §:n 3 momentin ja 8 §:n 1 momentin perusteella tehty arviointi tietovarantojen ja tietojärjestelmien hyödyntämistä, yhteentoimivuutta ja tietoturvallisuutta koskevaa lausuntoa varten, kun arvioidulla muutoksella on merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia vaikutuksia tiedonhallintaan tai toimintaan taikka muutos koskee julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen rajapintojen tietorakenteiden olennaisia muutoksia. Uuden tietojärjestelmän käyttöönotto ei hallituksen esityksen mukaisesti kuitenkaan täyttäisi valtioneuvoston asetuksen lausuntomenettelystä tiedonhallinnan muutosta koskevissa asioissa (1301/2019) 2 §:n mukaisia edellytyksiä.

Tiedonhallintalain mukaisesti toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava 5 §:n 3 momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon. Hallituksen esityksen mukaan sisäministeriössä on tehty sisäisesti arvio uuden järjestelmän muutosvaikutuksista.

Hallituksen esityksen mukaisesti uudistuksen yhteydessä olisi mahdollista rakentaa rajapintoja muiden viranomaisten järjestelmiin, mutta järjestelmän käyttöönoton tiukan aikataulun vuoksi mahdolliset YTJ- ja Kaupparekisteri - integraatiot on siirretty jatkokehitykseen. Arvioitu käyttäjien määrä on varsin vähäinen, joten hyöty organisaatioiden saatavilla olevien tietojen automaattisesta keräämisestä jää vähäiseksi. Organisaatiotiedot tallennetaan järjestelmään omana tietokokonaisuutenaan, jolloin kerran täytetyt tiedot ovat käytettävissä koko rahoituskauden ajan. Rajapintojen käyttö on kuitenkin jatkossa mahdollista.

Hallituksen esityksen mukaisesti ehdotetuilla muutoksilla ei olisi vaikutuksia asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon.

3. Valtiovarainministeriön lausunto tiedonhallinnan muutoksen arvioinnista

Valtiovarainministeriö arvioi hallituksen esityksen perusteella, että kysymyksessä olisi selkeästi tiedonhallintalain tarkoittamasta tiedonhallinnan muutoksesta, jolla on sekä taloudellisia vaikutuksia että vaikutuksia viranomaisen toimintaprosesseihin. Hallituksen esityksen perusteella tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia olisi tehty ja tiedonhallinnan muutokset on arvioitu vähäisiksi, josta hallituksen esityksessä on tiivistettyjä kirjauksia. Valtiovarainministeriö suosittelee kuitenkin, että sisäministeriö varmistaa vielä, että tiedonhallintalain 8 §:n edellyttämä muutosvaikutusten arviointi on tehty riittävällä tarkkuudella ja siinä on otettu huomioon vähintään lain 5 §:n mukaisen tiedonhallintamallin muutokset.

4. Valtiovarainministeriön lausunto kustannusvaikutusten arvioinnista

Hallituksen esityksen mukaan järjestelmän käyttöönottovaiheessa syntyy kustannuksia tietojärjestelmään tehtävistä muutoksista. Lisäkustannusten tarkka arvioiminen ei hallituksen esityksen perusteella olisi tässä vaiheessa mahdollista. Tämän vuoksi hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että muutokset toteutetaan valtiontalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. Kustannukset katetaan ao. rahastojen teknisellä avulla.

Tietojärjestelmäkustannuksen arvioidaan olevan noin 900 000 euroa ja vuotuiset ylläpitokustannukset noin 70 000 euroa. Tämä on arviosumma, joka ei kuitenkaan sisällä mm. YTJ- ja kaupparekisterijärjestelmiin tehtäviä integraatioita. Valtiovarainministeriö arvioi, että integraatioiden myötä kokonaiskustannukset voivat nousta vielä merkittävästi. Valtiovarainministeriö korostaa, että julkisen talouden suunnitelmassa ei ole otettu huomioon mahdollisia lisäkustannuksia ja niiden oletetaan sisältyvän rahastojen tekniseen apuun tai muuhun hallinnonalan päätettyyn kehukseen. Mahdollisesta lisärahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelmia ja valtion talousarvioita koskevissa päätöksentekoprosesseissa.

Alivaltiosihteeri
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä
sijaisena

Leena Mörttinen

Budjettineuvos
ICT-johtaja, ylijohdajan sijaisena

Tomi Hytönen

Liitteet / Bilagor

Jakelu / Sändlista

Tiedoksi / För kännedom

VN/230/2022-VM-20

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: